

อาเซียนเติมเต็มไปด้วยภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับข้าว ไม่เพียงแต่การนำ “เมล็ดข้าว” มาใช้เป็นอาหารหลักเท่านั้น แต่ชาวอาเซียนยังต่อยอดความรู้ ไข่ทุกส่วนของต้นข้าว มาสร้างเป็นนวัตกรรม และแปรรูปเป็นสินค้าที่หลากหลายได้อย่างน่าทึ่ง

ข้าวสารพัดประโยชน์

เมล็ดข้าว (Rice Grain)

ผลิตภัณฑ์ข้าวทั้งสำรับรูป
เช่น โจ๊กกึ่งสำเร็จรูป หรืออาหารจานเดียว ประเภทข้าวแช่แข็งในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข้าวผัด

ผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว และอาหารแช่

ผลิตภัณฑ์จากกระบวนการหมัก
ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการหมักข้าวสาร ได้แก่ ข้าวหมาก ขนหมัก

เส้นก๋วยเตี๋ยวและเส้นหมี่
นอกจากจะใช้บริโภคภายในประเทศแล้ว ยังสามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้ด้วย ตลาดส่งออกสำคัญ คือ มาเลเซีย ญี่ปุ่น

ขนมหวานและขนม
เช่น ข้าวตัง ข้าวต้มมัด

สารทดแทนไขมัน ผลิตจากการนำข้าวมาย่อย ด้วยเอนไซม์แอลฟา - แอมิเลส จนเป็นมอลโทเดกซ์ทริน ใช้เป็นสารทดแทนไขมันในผลิตภัณฑ์ไอศกรีม น้ำสลัด ขนมอบ และครีมเนยแข็งที่ใช้ทาบิสกิต

แป้งข้าว สตาร์ชข้าว (Starch) และสตาร์ชข้าวดัดแปร (Modified Starch)
ใช้เป็นส่วนประกอบอาหารทอด เช่น โดนัท และไก่ชุบแป้งทอด จะช่วยลดการร่อนน้ำมัน ของอาหารทอดได้เป็นอย่างดีถึง 70%

*Starch : แหล่งสะสมอาหารของเนื้อเยื่อพืช พบมากในธัญพืช ถั่ว และพืชมีหัว สามารถสกัดมาใช้ประโยชน์ในการทำเจลลาติน หรือเพิ่มความหนืดให้อาหาร

รำข้าว (Rice Bran)

คือ ส่วนที่ได้จากกระบวนการสีข้าวกล้องให้เป็นข้าวสาร ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบด้วยชั้นเยื่อหุ้มเมล็ดและจมูกข้าว หรือคัพภะ (Germ)

น้ำมันรำข้าว (Rice Bran Oil)
เป็นน้ำมันที่มีกรดไขมันชนิดไม่อิ่มตัวมากถึง 77% มีโคเลสเตอรอล (Cholesterol) ต่ำ ช่วยเร่งการเจริญเติบโต และทำให้ระบบการหมุนเวียนของเลือดดีขึ้น

ครีมเคลือบเงาเบเกอรี่ ประสิทธิภาพจากไขข้าว สามารถใช้เป็นสารเคลือบในอาหาร เช่น เคลือบช็อกโกแลต ผลไม้ และเคลือบเงาสำหรับอุปกรณ์ภายในรถยนต์

เครื่องสำอางและครีมบำรุงผิว
เนื่องจากในน้ำมันรำข้าวมีสารแกมมาโอโรซานอล และวิตามินอี ซึ่งเป็นสารต้านอนุมูลอิสระ ช่วยบำรุงผิวพรรณให้ความชุ่มชื้น ชะลอความเหี่ยวย่น เช่น ลิปสติกอินทรีย์ ครีมบำรุงผิว แป้งพฟ เป็นต้น

แกลบ (Rice Hull)

เป็นผลพลอยได้จากการสีข้าว เป็นส่วนผสมของเปลือกเมล็ด กลีบเลี้ยง ฟาง และข้าวเมล็ด

เชื้อเพลิง ใช้เป็นเชื้อเพลิงหุงต้มในภาคครัวเรือน เช่น เชื้อเพลิงในเตาประหยัดพลังงาน เชื้อเพลิงอัดแท่ง และสามารถใช้เป็นเชื้อเพลิงในภาคอุตสาหกรรม เช่น โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าชีวมวล เป็นต้น

สกัดสารซิลิกา (Silica) ซึ่งมีอยู่มาก ในซีลีแลกซ์ขาวที่ได้จากการเผาอย่างต่อเนื่อง ที่อุณหภูมิสูง ภายใต้สภาวะออกซิเจนที่มีเกินพอ ทำให้เกิดการเผาไหม้ที่สมบูรณ์

วัสดุก่อสร้าง
เป็นส่วนผสมของวัสดุก่อสร้าง เช่น คอนกรีตบล็อก (Concrete block)

เป็นตัวดูดซับในกระบวนการบำบัดน้ำเสีย
บำบัดก๊าซพิษ ซีลีแลกซ์ขาวใช้สำหรับดูดซับ สารมลพิษต่าง ๆ หรือที่เรียกว่าถ่านกัมมันต์ (Activated Carbon)

ฟางข้าว (Rice Straw)

เป็นส่วนของต้นข้าวที่เหลือหลังการเก็บเกี่ยว และนำเมล็ดข้าวออกแล้ว

อาหารหยาบ สำหรับเลี้ยงโค กระบือ

ทำปุ๋ยหมัก

วัสดุสำหรับการเพาะเห็ดฟาง

ตกแต่งงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ

เพิ่มธาตุอาหารให้ดิน ฟางข้าวน้ำหนัก 1,300 กิโลกรัม เมื่อไถกลบลงไปในดิน จะย่อยสลายให้ธาตุไนโตรเจน 8 กิโลกรัม ฟอสฟอรัส 1.3 กิโลกรัม โพแทสเซียม 19.5 กิโลกรัม และซิลิกา 130 กิโลกรัม

เรียบเรียงข้อมูลจาก

- สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว
- <http://www.most.go.th/main/index.php/org/4028.html>
- <http://www.dip.go.th/Portals/0/cluster/ผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวที่สำคัญในปัจจุบัน.pdf>
- <http://puechkaset.com/ฟางข้าวและประโยชน์จากฟางข้าว/>
- <http://www.brrd.in.th/rkb/product/index.php.htm>

วิถีชาวนาไทยกับการท่องเที่ยว โรงแรมหลายแห่งได้สร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเข้าพักได้สัมผัสวิถีชีวิตของชาวนาไทย ผ่านกิจกรรม ทดลองปลูกข้าว ดำนา ี่ควาย และปรุงอาหารไทย อันเป็นการผสมผสานวัฒนธรรมเข้ากับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวได้อย่างลงตัว

พิธีกรรม พิธีอาเซียน ภาค 6 : ข้าว สายใยอาเซียน
A Journey Through ASEAN part 6 : ASEAN Rice = ASEAN Life
59-08 / No. 09

ผลโดย
โครงการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)